

Кәсіптік стандарт: «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі»

## 1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі» кәсіби стандарты Қазақстан Республикасы «Кәсіптік біліктілік туралы» Заңының 5-бабы 5-тармағына сәйкес әзірленді және қауіпті өндірістік объектілерге авариялық-құтқару қызметі бойынша қызмет көрсету жөніндегі мамандардың біліктілігі мен құзыреттілік деңгейіне, ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білімін ескере отырып, дағдыларға, машықтарға, білімге, жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптарды белгілейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) авариялық-құтқару қызметі – бірыңғай жүйеге функционалдық біріктірілген төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі міндеттерді шешуге арналған ұйымдық-біріккен басқару органдарының, авариялық-құтқару құралымдарының және азаматтық қорғау құралдарының жиынтығы;

2) өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметі – қауіпті өндірістік объектілерде тау-кен, газдан құтқару, бұрқаққа қарсы жұмыстарды жүргізуге арналған авариялық-құтқару қызметі;

3) бұрқаққа қарсы жұмыстары – апаттарды жоюға, адамдарды, материалдық құндылықтарды құтқаруға және ұңғыма сағасы арқылы (газ және мұнай бұрқақтары) қаттық сұйықтықтардың бақылаусыз шығуының қауіпті факторларының әсерін азайтуға бағытталған арнайы техниканы, аппаратуралар мен жабдықтарды қолдана отырып, мұнай және газ өндіру объектілерінде немесе грифонның пайда болуына байланысты жүргізілетін іс-қимылдар;

4) газ-құтқару жұмыстары – арнайы техниканы, аппаратуралар мен жабдықты, оқшаулағыш жеке қорғаныс құралдарын қолдана отырып және газдалған ортада адамдарды іздеумен, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетумен және оларды тасымалдаумен, аварияның орны мен себебін, оның шекараларын нақтылау мақсатында авария ошағына барлау жүргізумен байланысты қауіпті заттардың шекті рұқсат етілген шоғырлануынан асатын жағдайларда оларды орындау қажеттілігімен сипатталатын қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жөніндегі іс-қимылдар;

5) тау-кен құтқару жұмыстары – адамдарды құтқаруға және аварияларды жоюға, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсетуге және оларды тасымалдауға, тау-кен бұру шегінде жер астында және жер бетінде өрттерді сөндіруге, жарылыс қауіпі бар атмосфераны инерттеуге, үйінділерді бөлшектеуге, көпірлерді тұрғызуға бағытталған арнайы техниканы, аппаратуралар мен жабдықтарды қолдана отырып шахталарда, кеніштерде, карьерлер мен қималарда жүргізілетін іс-әрекеттер, бекіту құрылғысы, су тасқынын жою және қауіпті өндірістік факторларды жою үшін қажетті өзге де әрекеттер;

6) авариялық-құтқару құралдары – техникалық, ғылыми-техникалық және зияткерлік өнім, оның ішінде байланыс пен басқарудың арнайы құралдары, құтқару жұмыстары мен шұғыл жұмыстар технологиясы бойынша техника, жабдықтар, жарақтар, мүлік пен материалдар, әдістемелік, бейне-кино-фотоматериалдар, сондай-ақ электронды есептеу машиналарына арналған бағдарламалық деректер базасы және құтқару жұмыстары мен шұғыл жұмыстарды жүргізуге арналған өзге де құралдар;

7) төтенше жағдайларды жою кезіндегі шұғыл жұмыстар – құтқару жұмыстарын жан-жақты қамтамасыз ету, төтенше жағдайларда зардап шеккен халыққа медициналық және басқа да көмек түрлерін көрсету, адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтау, олардың жұмысқа қабілеттілігін қолдау үшін қажетті жағдайлар жасау жөніндегі қызмет;

8) төтенше жағдайды жою басшысы – қауіпті өндірістік объектідегі аварияларды жою кезіндегі авариялық-құтқару жұмыстарына басшылық ететін қауіпті өндірістік объектінің техникалық басшысы;

9) авариялық-құтқару жұмыстары – адамдарды, материалдық және мәдени құндылықтарды іздеу және құтқару, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсету, төтенше жағдай аймағындағы және соғыс қимылдарын жүргізу уақытында қоршаған ортаны қорғау, оларға тән қауіпті факторлардың әсерін оқшаулау және басу немесе ең төменгі деңгейге дейін жеткізу жөніндегі іс-қимылдар;

10) құтқарушы – авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арнайы даярлықтан өткен және аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

11) бұрқаққа қарсы жұмыстардың құтқарушысы – атқымаларды тұмшалау жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

12) газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы – газдан құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

13) тау-кен саласы және жерасты құрылысы объектілеріндегі тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы – тау-кен және жерасты құрылысы объектілерінде тау-кен құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

14) көмір саласы және жерасты құрылысы объектілеріндегі тау-кен құтқару жұмыстарының

құтқарушысы – көмір саласы және жерасты құрылысы объектілерінде тау-кен құтқару жұмыстарын жүзеге асыруға арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

15) профилактикалық жұмыс инженері – қызмет түрі бойынша арнайы даярлықтан өткен және авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге аттестатталған (қайта аттестатталған) жеке тұлға;

16) аварияларды жою жоспары – қауіпті өндірістік объектілерді иеленетін және (немесе) пайдаланатын ұйым басшысы бекітетін және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерімен келісілетін адамдарды құтқару жөніндегі іс-шараларды, басшылар мен қызметкерлердің, авариялық құтқару қызметтерінің іс-қимылдарын көздейтін құжат;

17) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

18) дағды – кәсіптік міндетті толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен машықты қолдану қабілеті;

19) кәсіп – жеке адам жүзеге асыратын және орындалуы үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін қызмет түрі;

20) кәсіптік біліктілік – кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

21) кәсіптік стандарт – формалды және (немесе) формалды емес, және (немесе) информалды білім беру ескеріле отырып, білімге, машыққа, дағдыға, жұмыс тәжірибесіне, біліктілік деңгейі мен құзыреттілікке, кәсіптік қызметтің нақты бір саласындағы еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

22) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндетті орындауға мүмкіндік беретін дағдыны қолдану қабілеті;

23) машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) БА – біліктілік анықтамалығы;

2) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

3) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

4) ЭҚЖЖ – экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші.

## 2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі

5. Кәсіптік стандарттың коды: М74909108

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

М Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74 Өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90 Басқа топтамаларға енгізілмеген кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

74.90.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Кәсіби стандарт құтқарушылар мен басшылардың қауіпті өндірістік объектілерге авариялық-құтқару қызметі бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында кәсіби қызметтер көрсету жөніндегі кәсіби құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқаққа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

2) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

3) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

4) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы - 6 СБШ-нің деңгейі

5) Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы - 6 СБШ-нің деңгейі

## 3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқаққа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы»:	
Топтың коды:	5415-9
Қызмет атауының коды:	5415-9
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқаққа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысы

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау		
<b>Еңбек функциялардың сипаттамасы</b>			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Мұнай және газ өндіру объектілерінде арнайы жабдықтар мен заттарды пайдалана отырып, профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Мұнай және газ өндіру объектілерінде арнайы жабдықтар мен заттарды пайдалана отырып, профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	Дағды 1: Мұнай және газ өндіру объектілерінде аварияның (газ және мұнай бұрқақтарын) алдын алу, оқшаулау және жою	Машықтар:	
		1. Газ-мұнай-су көріністерінің және ашық бұрқақтардың пайда болуына жол бермеу мақсатында профилактикалық жұмыстарды жүзеге асыру. 2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың концентрациясы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 3. Мұнай және газ аварияларын (газ және мұнай бұрқақтары) өндіру объектілеріндегі аварияларды жою. 4. Газ-мұнай көріністерін жою кезінде ұңғыманы бақылау және басқару. 5. Оқу-жаттығу полигонындағы газ-мұнай көріністерін және ашық бұрқақтарды жою және жылу төзімділігіне арналған жаттығу кешенінен уақтылы өту.	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Мұнай және газ өнеркәсібі салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары.</li> <li>2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.</li> <li>4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>5. Жер бедерінде бағдарлау әдістері.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	<p>Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару жөнінде шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету.</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жеке қорғаныс құралдарын, газ аналитикалық аспаптарды, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану.</li> <li>2. Әртүрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.</li> <li>3. Зардап шеккендерді тасымалдау.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары.</li> <li>2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері.</li> <li>3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері.</li> <li>4. Алғашқы көмек көрсету әдістері.</li> <li>5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Еңбек функциясы 2: Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>Дағды 1: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды тексеру . 2-дағды: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сағалық және шығарындыларға қарсы жабдықтардың дайындығын тексеру.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттарының дайындығын тексеру.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың дайындығын тексеру.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру.</li> </ol>

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сағалық және шығарындыларға қарсы жабдықтардың жұмыс принциптері.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттарын қолдана білу.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> </ol> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану.</li> <li>2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу.</li> <li>3. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	<p>Дағды 2: Бұрқаққа қарсы жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану.</li> <li>2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу.</li> <li>3. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	<p>Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау.</li> <li>2. Бұрқаққа қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру.</li> </ol>

		Білімдер:	
		1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің бұрқаққа қарсы құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар:	
		1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кедеге жарату.	
		Білімдер:	
		1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 «Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар». ҚР СТ 2195-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар». ҚР СТ 2196-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті». ҚР СТ 1863-2020 «Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы	
10. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы»:			
Топтың коды:	5415-9		
Қызмет атауының коды:	5415-9		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-кен құтқару жұмыстарының құтқарушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	

	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
Формалды емес және информалды біліммен байланыс:	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде тау-кен құтқару жұмыстарын орындау		
<b>Еңбек функциялардың сипаттамасы</b>			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде арнайы құралдар мен жабдықтарды пайдалана отырып профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде арнайы құралдар мен жабдықтарды пайдалана отырып профилактикалық, авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	Дағды 1: Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде авариялардың алдын алу, оқшаулау және жою	Машықтар:	
		1. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде авариялардың туындауына жол бермеу мақсатында профилактикалық жұмыстарды жүзеге асыру. 2. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (жер астында және тау-кен бұру шегінде жер бетінде өрттерді сөндіру, жарылыс қаупі бар атмосфераны инерттеу). 3. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде аварияларды жою. 4. Оқу-жаттығу полигонында, оқу шахтасында тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша сабақтарды жүзеге асыру, жылу төзімділігіне үйрету бойынша сабақтарды уақтылы өткізу. 5. Шахталарда, кеніштерде, карьерлерде және разрездерде бағдарлай білу.	
		Білімдер:	
		1. Тау-кен және геологиялық барлау жұмыстарын жүргізетін қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және (немесе) Көмір шахталарының қауіпті өндірістік объектілері үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары. 2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі. 5. Жер бедерінде және (немесе) жер астында бағдарлау әдістері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды	

	<p>Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару жөнінде шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тау-кен-құтқару бөлімшесінің құрамында қауіпті ортадағы адамдарды іздеуге және оларды тау-кен-құтқару базасына эвакуациялауға қатысу.</li> <li>2. Жеке қорғаныс құралдарын, газ талдау аспаптарын, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану.</li> <li>3. Қауіпті ортадан шыққан адамдарды медициналық тексеруге жіберу және қажет болған жағдайда оларға алғашқы көмек көрсету.</li> <li>4. Зардап шеккендерді тасымалдау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары.</li> <li>2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері.</li> <li>3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері.</li> <li>4. Алғашқы көмек көрсету әдістері.</li> <li>5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері.</li> </ol>
<p>Еңбек функциясы 2: Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Дағды 1: Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды тексеру</p>	<p>ұсынылмайды</p> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың дайындығын тексеру.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттарын және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығын тексеру.</li> <li>3. Газ талдау аспаптарының дайындығын тексеру.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысы тексеру.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тау-кен құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттарын және өзін-өзі құтқарушыларды қолданы білу.</li> <li>3. Газ талдау аспаптарының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының</li> </ol>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Дағды 2: Тау-кен құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>ұсынылмайды</p> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану.</li> <li>2. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу.</li> <li>3. Тау-кен құтқару жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.</li> </ol>

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге асыру	Машықтар:
		1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау. 2. Тау-көн құтқару жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау. 3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру.
		Білімдер: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің тау-көн құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
		Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 «Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар». ҚР СТ 2195-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар». ҚР СТ 2196-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті». ҚР СТ 1863-2020 «Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы
11. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы»:		
Топтың коды:	5415-9	
Қызмет атауының коды:	5415-9-001	
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мамандық: Төтенше жағдайда қорғау (салалар бойынша)	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	талап қойылмайды		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілерде газ-құтқару жұмыстарын орындау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қауіпті өндірістік объектілерде арнайы жабдықтар мен құралдарды пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық, авариялық-құтқару (газ-құтқару), іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау 2. Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану 3. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Қауіпті өндірістік объектілерде арнайы жабдықтар мен құралдарды пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде профилактикалық, авариялық-құтқару (газ-құтқару), іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындау	Дағды 1: Қауіпті өндірістік объектілерде газ-құтқару жұмыстарының алдын алу, оқшаулау және жою	Машықтар:	
		1. Газдан құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың концентрациясы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы). 2. Газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілеріндегі аварияларды жою. 3. Оқу-жаттығу полигонында газдан құтқару жұмыстарын жүргізу және жылу төзімділігіне арналған жаттығу кешенінен уақтылы өту. 4. Авариялардың туындауының алдын алу және газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілерінде алдын алу жұмыстарын жүргізу. 5. Газдан құтқару жұмыстарының қауіпті өндірістік объектілеріндегі аварияларды жою кезінде арнайы жабдықтар мен мүлікті пайдалану.	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Мұнай және газ өнеркәсібі салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары және (немесе) Мұнай-химия, мұнай өңдеу салаларындағы қауіпті өндірістік объектілер, мұнай базалары және автожанармай құю станциялары үшін өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары.</li> <li>2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.</li> <li>4. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>5. Жер бедерінде бағдарлау әдістері.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	<p>Дағды 2: Зардап шеккендерді құтқару бойынша шаралар қабылдау, оларға алғашқы көмек және басқа да көмек түрлерін көрсету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Газ-құтқару бөлімшесінің құрамына газданған ортадағы адамдарды іздеуге және оларды газ-құтқару базасына эвакуациялауға қатысу.</li> <li>2. Жеке қорғаныс құралдарын, газ талдау аспаптарын, ауа-тыныс алу аппараттарын, қорғаныш химиялық және жылу шағылыстыратын костюмдерді қолдану.</li> <li>3. Газдалған ортадан шыққан адамдарды медициналық тексеруге жіберу және қажет болған жағдайда оларға алғашқы көмек көрсету.</li> <li>3. Зардап шеккендерді тасымалдау.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары.</li> <li>2. Төтенше жағдай аймағындағы зақымдаушы факторларды анықтау әдістері мен тәсілдері.</li> <li>3. Төтенше жағдайларда өмір сүру негіздері.</li> <li>4. Алғашқы көмек көрсету әдістері.</li> <li>5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен әдістері.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану	<p>Дағды 1: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды тексеру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Газдан құтқару жабдығының дайындығын тексеру.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппаратының дайындығын тексеру.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың дайындығын тексеру.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Газдан құтқару жабдығының жұмыс принциптері.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттарын қолдана білу.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды

	<p>Дағды 2: Газ-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды пайдалану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдарды, мүлік және жабдықтарды қолдану.</li> <li>2. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған авариялық-құтқару құралдардың, мүлік және жабдықтардың техникалық сипаттамаларын білу.</li> <li>3. Газдан құтқару жұмыстарды орындауға арналған стандартты емес жабдықтарды қолдану.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>2. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарын қолдану тәсілдері мен құрылғысын білу.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Еңбек функциясы 3: Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, ауысымдағы кезекшілік</p>	<p>Дағды 1: Іздестіру-құтқару жасағының кезекші ауысымының құрамында кезекшілікті жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тұрақты дайындықты қолдау.</li> <li>2. Газға қарсы жұмыстарды орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды жарамды күйде ұстау.</li> <li>3. Тыныс алу органдары мен теріні жеке қорғау құралдарының жұмысқа қабілеттілігін тексеру.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің газ-құтқару жұмыстарының құтқарушысының лауазымдық нұсқаулықтары.</li> <li>2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.</li> <li>3. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау</p>	<p>Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану.</li> <li>2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.</li> <li>3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпсіздік техникасының талаптары.</li> <li>2. Алғашқы көмек көрсету негіздері.</li> <li>3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 «Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар». ҚР СТ 2195-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар». ҚР СТ 2196-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті». ҚР СТ 1863-2020 «Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы	
12. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы»:			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	2149-3		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) 29-параграф. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі бөлім басшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: -	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Орындалатын авариялық-құтқару жұмыстарының ерекшелігі бойынша жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 3 (үш) жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы). 2. «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 26-бабына сәйкес кәсіптік даярлық бойынша оқу-жаттығулар, сабақтар және арнайы жаттығу жиындарын өткізу арқылы біліктілікті арттыру		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару жұмыстарын орындауға басшылық жасау		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Арнайы жабдықты пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындауға басшылық жасау 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау кезінде авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды пайдалану 3. Қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидалары және қауіпсіздік техникасын сақтау бойынша нұсқама беру	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	

Еңбек функциясы 1: Арнайы жабдықты пайдалана отырып, қауіпті өндірістік объектілерде авариялық-құтқару, іздестіру-құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды орындауға басшылық жасау	Дағды 1: Авариялар мен олардың салдарын оқшаулау және жою жөнінде басшылық жасау	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі мамандарының қызметіне басшылық жасау. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша шешім қабылдау. 3. Басқа авариялық-құтқару қызметтер мен жасақтармен өзара әрекеттесу.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізетін кезде пайдаланатын механизмдер, машиналар және аспаптардың негізгі техникалық сипаттамалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнын алдын ала барлау жөніндегі басшылық. Зардап шеккендерді іздеу бойынша нұсқаулық, оның ішінде арнайы іздеу құралдарын қолдану	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметі мамандарының қызметіне басшылық жасау және ұйымдастыру. 2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау. 3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың, тиісті біліктілік көлемінде, өндірістік процестері, технологиялық регламенттері, қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар. 4. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау қағидалары, тәсілдері, технологиясы және реттілігі. 5. Шұғыл психологиялық көмекті ұйымдастыру кезеңдері. 6. Сүңгуірлік құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау кезінде авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды пайдалану	Дағды 1: Авариялық-құтқару жұмыстарын орындау үшін авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жарақтарды жұмысқа дайындау кезіндегі бақылау. 2-дағды: Авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды орындау үшін пайдалану	Машықтар: 1. Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету бойынша авариялық-құтқару қызметінің мамандарын техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру. 2. Зардап шеккендерді іздеу үшін мамандардың арнайы құралдарды пайдалануына басшылық жасау. 3. Авариялық-құтқару қызметтері мамандарының зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету бойынша жұмысты бақылау.

	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Өртке қарсы жабдықпен жұмыс істеу тәсілдері мен тәсілдері (авариялық-құтқару жұмыстарының түріне байланысты).</li> <li>2. Авариялық-құтқару жабдықтарын жұмысқа дайындау және қолдану тәртібі.</li> <li>3. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету тәртібі.</li> <li>4. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> </ol> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жарамдылығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>2. Авариялық-құтқару автокөлігінің жабдығының жарамдығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>3. Ауа-тыныс алу аппараты және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығы бойынша жұмысты тексеру.</li> <li>4. Газ аналитикалық аспаптардың дайындығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>5. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру бойынша бақылау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттары мен өзін-өзі құтқарушылардың жұмыс принциптері.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>5. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>6. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> </ol>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Дағды 2: Авариялық-құтқару құралдарын, мүлікті және жабдықтарды орындау үшін пайдалану</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жарамдылығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>2. Авариялық-құтқару автокөлігінің жабдығының жарамдығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>3. Ауа-тыныс алу аппараты және өзін-өзі құтқарушылардың дайындығы бойынша жұмысты тексеру.</li> <li>4. Газ аналитикалық аспаптардың дайындығын тексеру бойынша жұмысты бақылау.</li> <li>5. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмысын тексеру бойынша бақылау.</li> </ol>

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтардың жұмыс принциптері.</li> <li>2. Ауа-тыныс алу аппараттары мен өзін-өзі құтқарушылардың жұмыс принциптері.</li> <li>3. Газ аналитикалық құрылғылардың жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>4. Өкпені жасанды желдету аппаратының жұмыс принциптері мен сипаттамалары.</li> <li>5. Альпинистік жабдықты қолдана отырып авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу негіздері (қажет болған жағдайда).</li> <li>6. Байланыс орнату және радио алмасуды жүргізу тәртібі.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидалары және қауіпсіздік техникасын сақтау бойынша нұсқама беру	Дағды 1: Қызмет көрсетілетін кәсіпорындар персоналына аварияларды, оқыс оқиғаларды болдырмау мақсатында қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидаларын және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібін түсіндіру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қызметкерлеріне төтенше жағдайларға жол бермеу мақсатында қауіпсіз жүріс-тұрыс қағидаларын және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібін тиімді және дәйекті түсіндіре білу.</li> <li>2. Аварияларды, оқыс оқиғаларды болдырмау мәселелері және олар туындаған жағдайда іс-қимыл тәртібі бойынша қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың персоналымен өзара іс-қимылды жүзеге асыру.</li> <li>3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және құралымдарымен өзара іс-қимылды жүзеге асыру.</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Қызмет көрсетілетін қауіпті өндірістік объектілердегі аварияларды жою жоспары бойынша мәліметтер.</li> <li>3. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде пайдаланылатын механизмдердің, машиналар мен аспаптардың негізгі техникалық сипаттамалары.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану.</li> <li>2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету.</li> <li>3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпсіздік техникасының талаптары.</li> <li>2. Алғашқы көмек көрсету негіздері.</li> <li>3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	<p>Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті</p>	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 «Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар». ҚР СТ 2195-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар». ҚР СТ 2196-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті». ҚР СТ 1863-2020 «Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Спасатель аварийно-спасательной службы по обслуживанию опасных производственных объектов.	
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметінің взводының/жасағының басшысы	
13. Кәсіптің карточкасы «Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы»:			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	2149-3		
Кәсіптің атауы:	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі взводының/жасағының басшысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығы) 74-параграф. Өндірістік бөлім (өндірістік-техникалық бөлім) басшысы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	-	-	-
	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Инженерия және инженерлік іс	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Орындалатын авариялық-құтқару жұмыстарының ерекшелігі бойынша жалпы техникалық жұмыс өтілі кемінде 5 (бес) жыл		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	1. Құтқарушыларды аттестаттау және қайта аттестаттау қағидаларына сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің құтқарушысы мәртебесін алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарын аттестаттау (Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 11 шілдедегі № 507 бұйрығы). 2. «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 26-бабына сәйкес кәсіптік даярлық бойынша оқу-жаттығулар, сабақтар және арнайы жаттығу жиындарын өткізу арқылы біліктілікті арттыру. 3. Салалық сертификаттау (аттестаттау)		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру, аварияларды жою жоспарын келісу және аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу, аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру, авариялар мен оқыс оқиғаларды тергеуге қатысу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге қатысуға тұрақты дайындықта болу 2. Аварияларды жою жоспарын келісу, аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру 3. Төтенше жағдайды жою және оқшаулау кезінде жұмыстарды жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	
Еңбек функциясы 1: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге			

қатысуға тұрақты дайындықта болу	<p>Дағды 1: Авариялық-құтқару қызметтерімен материалдардың, жабдықтардың және коммуникациялардың пайдаланылуын бақылау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету үшін авариялық-құтқару мамандардың жабдықтарды пайдалануын бақылау.</li> <li>2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған материалдар мен жабдықтардың болуын қамтамасыз ету.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде өзге де авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимылды жүзеге асыру</li> </ol>
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Еңбек заңнамасының негіздері.</li> <li>3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>4. Іздестіру-құтқару жұмыстарын жүргізу кезінде пайдаланылатын материалдар мен жабдықтардың техникалық сипаттамалары</li> </ol>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>ұсынылмайды</p>
	<p>Дағды 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге күштер мен құралдар резервін құру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу үшін қажетті күштер мен құралдар резервін құру.</li> <li>2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау</li> </ol>
	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>3. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі</li> </ol>	
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>ұсынылмайды</p>	
<p>Еңбек функциясы 2: Аварияларды жою жоспарын келісу, аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру</p>	<p>Дағды 1: Қауіпті өндірістік объектілердің материалдарын талдау және төтенше жағдайлар туындау факторларын бағалау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпті өндірістік объектілерге нормативтік, техникалық және пайдалану құжаттамасымен танысу кезінде алынған мәліметтерді талдау.</li> <li>2. Қауіпті өндірістік объектідегі аварияларды жою жоспарын келісу.</li> <li>3. Аварияға қарсы оқу жаттығуларына қатысу және аварияны жою жоспарында көзделген шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру</li> </ol>

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпті өндірістік объектілердің жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы.</li> <li>2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және экологиялық қауіпсіздік саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындау факторлары</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
	Дағды 2: Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуді талдау және бағалау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы және т. б.).</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің өндірістік процестері, технологиялық регламенттері, техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>4. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау қағидалары, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.</li> <li>5. Зардап шеккендерді блоктан шығару және тасымалдау әдістері мен тәсілдері</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Еңбек функциясы 3: Төтенше жағдайды жою және оқшаулау кезінде жұмыстарды жүргізу	Дағды 1: Төтенше жағдай орнынан күштер мен құралдардың кету тәртібін айқындау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Төтенше жағдай орнынан күштер мен құралдардың кету тәртібін айқындау.</li> <li>2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>2. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>3. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.</li> </ol>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды

<p>Дағды 2: Төтенше жағдай аймағына адамдар мен көліктің кіруін шектеу. Төтенше жағдай аймағындағы ұйымдардың қызметін тоқтата тұру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>2. Төтенше жағдай аймағына адамдар мен көліктің кіруін шектеу жөнінде шаралар қабылдау.</li> <li>3. Төтенше жағдай аймағындағы ұйымдардың қызметін тоқтата тұру.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> <li>5. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>5. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.</li> </ol>
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 3: Ерікті негізде халықты шұғыл жұмыстарды жүргізуге, сондай-ақ құтқарушы болып табылмайтын жекелеген азаматтарды олардың келісімімен құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту. Төтенше жағдай аймағында эвакуациялық іс-шаралар өткізуді ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ерікті негізде халықты шұғыл жұмыстарды жүргізуге, сондай-ақ құтқарушы болып табылмайтын жекелеген азаматтарды олардың келісімімен құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту.</li> <li>2. Төтенше жағдай аймағында эвакуациялық іс-шаралар өткізуді ұйымдастыру.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>3. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар.</li> <li>4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> </ol>
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>ұсынылмайды</p>

<p>Дағды 4: Төтенше жағдай аймағындағы жағдайды барлау мен бағалауды ұйымдастыру, қолда бар күштер мен құралдарды пайдалана отырып, адамдарды құтқару</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Мамандарды авариялық-құтқару құралдарымен, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтармен қамтамасыз ету.</li> <li>2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> <li>5. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпті өндірістік объектілердегі жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы.</li> <li>2. Анықталған ақаулардың (ауытқулардың, сәйкессіздіктер мен зақымданулардың) конструктивтік ерекшеліктері мен түрлері, олардың жіктелуі, пайдалану және техногендік әсерлерді ескере отырып, ақаулардың (зақымданулар мен сәйкессіздіктердің) пайда болу қаупі мен ықтимал аймақтары.</li> <li>3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар.</li> <li>5. Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру саласындағы заңнама.</li> <li>7. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>9. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.</li> </ol>
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 5: Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстар резервтерін броньнан шығару</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстардың резервтерін броньсыздандыруға арналған құжаттарды қалыптастыру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.</li> <li>2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралымдарымен өзара іс-қимыл жасау.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> <li>5. Төтенше жағдайларды жою үшін материалдық ресурстарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау.</li> </ol>

	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> </ol>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Дағды 6: Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың объектілері мен аумақтарында құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу туралы шешім қабылдау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Төтенше жағдайлар аймақтарындағы ұйымдардың объектілері мен аумақтарында құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу туралы шешім қабылдау.</li> <li>2. Мамандарды авариялық-құтқару құралдарымен, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге арналған жабдықтармен қамтамасыз ету.</li> <li>3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қауіпті өндірістік объектілерге жобалау (конструкторлық) және пайдалану құжаттамасы.</li> <li>2. Анықталған ақаулардың (ауытқулардың, сәйкессіздіктер мен зақымданулардың) конструктивтік ерекшеліктері мен түрлері, олардың жіктелуі, пайдалану және техногендік әсерлерді ескере отырып, ақаулардың (зақымданулар мен сәйкессіздіктердің) пайда болу қаупі мен ықтимал аймақтары.</li> <li>3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар.</li> <li>5. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> </ol>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
<p>Дағды 7: Төтенше жағдай аймағындағы жағдайдың өзгеруіне бақылауды жүзеге асыру және тиісті шешімдер қабылдау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> <li>2. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу шарттарын анықтау (улы және жанғыш газдардың шоғырлануы, қоршаған ортаның температурасы, жұмыс орнының жарықтандырылуы).</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу бойынша нақты шешімдер қабылдау.</li> <li>4. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орнына техникалық құралдар мен материалдарды жеткізудің қауіпсіз жолдары мен тәсілдерін анықтау.</li> </ol>

	<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы.</li> <li>2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>4. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар.</li> <li>5. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> <li>6. Іздеу-құтқару жұмыстарын орындау ережелері, тәсілдері, технологиясы және реттілігі.</li> </ol>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Дағды 8: Авариялық-құтқару қызметтері мен азаматтық қорғаныс құралдарының күштері мен құралдарын авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге тарту	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге авариялық-құтқару қызметтері мен азаматтық қорғаныс құралдарының күштері мен құралдарын тарту.</li> <li>2. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралдарымен өзара іс-қимыл жасау.</li> <li>3. Авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу орындарын талдау.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер.</li> <li>2. Өндірістік процестер, технологиялық регламенттер, қызмет көрсетілетін кәсіпорындардың қауіпті өндірістік объектілерінің техникасы мен технологиясы.</li> <li>3. Еңбек қауіпсіздігін басқару және өндірістік бақылау жүйелерін қамтамасыз ету жөніндегі құжаттамаға қойылатын талаптар.</li> <li>4. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.</li> </ol>
Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Дағды 9: Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес шығыстарды кейіннен өтей отырып, байланыс құралдарын, көлік құралдарын және ұйымдардың өзге де мүлкін тарту	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес шығыстарды кейіннен өтей отырып, ұйымдардың байланыс құралдарын, көлік құралдарын және өзге де мүлкін тарту жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.</li> <li>2. Тартылған байланыс құралдарын, көлік құралдарын және ұйымдардың өзге де мүлкін авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу қажеттілігі бойынша бөлу.</li> <li>3. Басқа авариялық-құтқару қызметтерімен және азаматтық қорғаныс құралдарымен өзара іс-қимыл жасау.</li> </ol>

		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасының азаматтық қорғау саласындағы заңнамасы. 2. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және техникалық реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілер. 3. Авариялық-құтқару және іздестіру-құтқару жұмыстарын ұйымдастыруға және жүргізуге қатысты әдістемелік және нормативтік құжаттар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	ұсынылмайды
Қосымша еңбек функциясы 1: Қауіпсіздік техникасының талаптарын сақтау	Дағды 1: Жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Қауіпсіздік ережелерінің талаптарын іс жүзінде қолдану. 2. Әр түрлі жағдайларда зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету. 3. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жұмыстарды жүргізудің шығыс материалдары мен өнімдерін кәдеге жарату.
		Білімдер: 1. Қауіпсіздік техникасының талаптары. 2. Алғашқы көмек көрсету негіздері. 3. Кәсіпорынның ішкі регламентімен бекітілген кәсіпорында белгіленген қауіпсіздікті қамтамасыз ету талаптары.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Ынтымақтастық және өзара іс-қимыл Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Төзімділік пен еңбексүйгіштік Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 2111- 2011 «Өрт сөндіру техникасы. Авариялық-құтқару көліктері. Жалпы техникалық шарттар». ҚР СТ 2195-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайларды басқару. Оқиғаға ден қоюға қойылатын талаптар». ҚР СТ 2196-2012 «Әлеуметтік қауіпсіздік. Төтенше жағдайға дайындық бойынша нұсқаулық және тұрақты дайындық менеджменті». ҚР СТ 1863-2020 «Жедел және арнайы қызметтердің автомобильдері, автобустары мен мотоциклдері. Түсті графикалық схемалар, тану белгілері, жазулар, арнайы жарық және дыбыстық сигналдар».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсету жөніндегі авариялық-құтқару қызметі бөлімшесінің басшысы

#### 4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

14. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі

Орындаушы:

Нурушев Бекторе Темуринович, +7 (717) 257 77 23, nurushev.b@kpb.emer.kz

15. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті

«Кәсіби әскерлендірілген авариялық-құтқару қызметтерінің республикалық орталық штабы» ЖШС  
Шығыс Қазақстан филиалының Оқу орталығы

«Қазақстан Республикасының кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігі

16. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 8, 06.09.2024 г.

17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 19.08.2025 г.

18. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 19.12.2024 г.

19. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 2, 2025 г.

20. Болжамды қайта қарау күні: 01.07.2028 г.